

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 570/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. decembra 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie legionárov 5, Prešov, a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Romanom Juríkom, PhD., M. Flengera 4, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva [REDACTED] [REDACTED] podľa čl. 38 Charty základných práv Európskej únie rozsudkom Okresného súdu Galanta č. k. 20 C 32/2011-557 z 19. februára 2019 a rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 9 Co 124/2019-650 z 25. februára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS a [REDACTED] [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júna 2020 doručená ústavná sťažnosť Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie legionárov 5, Prešov (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), a [REDACTED], [REDACTED]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“, spolu len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva sťažovateľa v 2. rade podľa čl. 38 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) rozsudkom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) č. k. 20 C 32/2011-557 z 19. februára 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 124/2019-650 z 25. februára 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“, spolu aj „napadnuté rozhodnutia“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia boli v procesnom postavení žalobcov stranami sporu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 20 C 32/2011, ktorého predmetom bola ochrana kolektívnych práv spotrebiteľov, vydanie bezdôvodného obohatenia a zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia. Okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a priznal žalovanému, obchodnej spoločnosti ██████████, ██████████, ██████████ (ďalej len „žalovaný“), voči sťažovateľom náhradu trov konania vo výške 100 %. O podanom odvolaní sťažovateľov rozhodol krajský napadnutým rozsudkom č. k. 9 Co 124/2019-650 z 25. februára 2020 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a v časti konania o ochranu kolektívnych práv spotrebiteľov žalovanému priznal nárok voči sťažovateľovi v 1. rade na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu a v časti konania o vydanie bezdôvodného obohatenia a zaplatenia primeraného finančného zadosťučinenia žalovanému priznal nárok voči sťažovateľovi v 2. rade na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uviedli, že síce nie je právomocou ústavného súdu preskúmavať právoplatné rozhodnutia všeobecných súdov, ak ale všeobecné súdy extrémne vybočia z imperatívu ústavnosti, potom je na mieste zásah ústavného súdu. Sťažovatelia argumentujú, že *„Úplne kľúčovou chybou všeobecných súdov bolo poskytnutie súdnej ochrany subjektu, o ktorom je všeobecne známe, že jeho činnosť je založená na nekalosti, a to nielen v oblasti ochrany spotrebiteľov. Ide o subjekt, ktorému sa podarilo takmer paralyzovať činnosť najvyššieho súdu aj ústavného súdu, ktorý neplatí dane*

a neodvádza poistné. Miera porušovania práv spotrebiteľov je u tohto subjektu mimoriadne vysoká a je vážnym problémom už viac než desať rokov. Aj zákon pritom pozná inštitúty pre prípad zneužívania práva (čl. 5 C. s. p.).

10. Poskytnutie súdnej ochrany nad ústavne akceptovateľnú mieru sa prejavilo vo viacerých aspektoch rozhodnutí súdov. Kľúčové je priznanie náhrady trov konania. Ale tiež tolerovanie rozsiahlych obštrukcii, ktoré sťažovateľovi v 1. rade zmarili žalobu.“

4. Sťažovatelia vyjadrili nesúhlas s právnym posúdením námietky premlčania vo vzťahu k sťažovateľovi v 2. rade zo strany okresného súdu a krajského súdu a uvádzajú, že sťažovateľ v 2. rade podal žalobu v čase, keď vo vzťahu k niektorým plneniam ešte ani len nezačala plynúť premlčacia lehota, pretože niektoré plnenia si žalovaný vymohol až po podaní žaloby. Sťažovatelia v tejto súvislosti uvádzajú, že „Z odôvodnenia rozsudku potom nie je zrejmé, ako posúdil súd podanie sťažovateľa v 2. rade zo 17. novembra 2018, v ktorom výšku bezdôvodného obohatenia uviedol plne presne a doplnil k tomu aj dôkaz. Súd pristúpili k otázke formulácie žaloby extrémne formalisticky. Zo samotnej žaloby bolo pritom úplne jasné, čoho sa sťažovateľ v 2. rade domáhal. Pokiaľ to súdu nebolo jasné a nepostupoval podľa vtedy platného a účinného § 43 O. s. p. Súd tak ale neurobil, sťažovateľ nemal niekoľko rokov vedomosť o tom, že súdu je žaloba nejasná.“

5. Sťažovatelia tiež upozornili, že „využívajú aj mimoriadny opravný prostriedok, dovolanie, ale len z dovolacieho dôvodu zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. Napádajú rozhodnutia oboch súdov pre nedoručenie podania zúčastnenej osoby, nemožnosť sťažovateľov oboznámiť sa s ním a rozhodnutím bez doručenia tohto vyjadrenia. Sťažovatelia však nemôžu dovolaním napadnúť neprávne právne posúdenie. Pri aplikácii dovolacieho dôvodu podľa § 421 C. s. p. je potrebné, aby právna otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie súdu, mala dostatočnú váhu. Otázka premlčania je príliš banálna na jej riešenie v dovolacom konaní. Ide o mnohokrát vyriešenú otázku. To pokiaľ ide o sťažovateľa v 2. rade. Pokiaľ ide o náhradu trov konania voči sťažovateľovi v 1. rade, nie je dovolanie v zmysle § 421 ods. 2 C. s. p. procesne prípustné. Odvolací súd síce vo veci rozhodol rozsudkom, keďže ale rozhodoval výlučne o náhrade trov konania, malo by rozhodnutie formu uznesenia, nebyť procesného spoločenstva. Z ústavnoprávneho hľadiska

ale ide podľa sťažovateľov o natoľko extrémne vybočenie z princípov právnej istoty a rovnosti, že zásah ústavného súdu je na mieste.“

6. Poukazujúc na súvislosť medzi ochranou spotrebiteľa ako základného práva zaručeného chartou a rozhodovaním okresného súdu a krajského súdu, sťažovatelia uviedli, že *„Úverové zmluvy vo vzťahu ku ktorým sa sťažovatelia domáhali ochrany (kolektívnej alebo individuálnej) sú zmluvami o spotrebiteľskom úvere podľa vtedy platného a účinného zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Zákon č. 258/2001 Z. z. implementoval smernicu Rady 87/102/EHS o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru. Týmto zákonom teda štát vykonával právo Európskej únie. Záložné zmluvy sú taktiež spotrebiteľskými zmluvami.“*. Z uvedeného tak podľa sťažovateľov vyplýva potreba poskytnutia ochrany právam vyplývajúcim z charty ústavným súdom.

7. Na základe uvedených dôvodov sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie označených práv sťažovateľov napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu, napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, zaviazal okresný súd a krajský súd spoločne a nerozdielne zaplatiť každému zo sťažovateľov primerané finančné zadost'učinenie vo výške 5 000 € a nahradiť im trovy konania.

II.

Relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľ musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, ak odsek 2 alebo § 35 neustanovuje inak.

12. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

13. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

14. Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

16. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody, b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody, c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí, d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

18. Podľa § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľ k ústavnej sťažnosti musí pripojiť aj kópiu právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu, ktorým malo dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

19. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

20. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť neobsahuje zákonom ustanovené náležitosti. Ústavná sťažnosť predovšetkým vykazuje nedostatok spočívajúci v tom, že k nej nebolo pripojené plnomocenstvo na zastupovanie sťažovateľov advokátom podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Zároveň sťažovatelia k ústavnej sťažnosti nepripojili kópiu napadnutého rozsudku okresného súdu a napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorými malo dôjsť k porušeniu ich základných práv a slobôd. Sťažovatelia si boli uvedených nedostatkov ich ústavnej sťažnosti vedomí, keď v prípise doručenom ústavnému súdu spolu s ústavnou sťažnosťou uviedli, že jej prílohy vrátane

plnomocenstiev doručia dodatočne, čo však neurobili. To sú dôvody, pre ktoré ústavný súd môže ústavnú sťažnosť odmietnuť (porov. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010).

21. Ak by to boli jediné prekážky na prijatie veci na ďalšie konanie, ústavný súd by aktivoval proces odstránenia väd ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 3 v spojení s § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde. Ústavný súd však nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľov na odstraňovanie väd ich ústavnej sťažnosti, keďže prerokovaniu ústavnej sťažnosti ústavným súdom bráni nedostatok jeho právomoci.

22. Ako totiž vyplýva z obsahu ústavnej sťažnosti (body 12 a 17), sťažovatelia podali proti rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom nebolo dosiaľ rozhodnuté.

23. Ústavou vymedzená právomoc ústavnému súdu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovaciú činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

24. Ústavný súd odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci sťažovatelia podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorili

stav, keď by o ich veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľov predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 467/2013).

25. V nadväznosti na uvedené ústavný súd pripomína, že aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre opakovane podčiarkuje (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní sa považuje v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovatelia v prípade podania dovolania podali zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť ako oneskorene podanú (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04 alebo rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

26. Vychádzajúc z citovanej judikatúry, ak sa sťažovatelia domáhajú ochrany svojho práva jednak na všeobecnom súde a zároveň na ústavnom súde, je ich ústavná sťažnosť predčasne podaná. To platí aj za situácie, že dovolanie bolo podané vo veci samej a nesmerovalo proti výroku o náhrade trov konania, keďže v prípade vyhovujúceho rozhodnutia o dovolaní dôjde k zrušeniu napadnutého rozsudku aj v časti rozhodnutia o náhrade trov konania ako závislého výroku. Pokiaľ by rozhodnutie o dovolaní bolo

negatívne, majú sťažovatelia pri zachovaní princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možnosť napadnúť ústavnou sťažnosťou rozhodnutie dovolacieho súdu. Pokiaľ ide o námietky proti napadnutým rozhodnutiam, ktoré nebolo možné uplatniť v dovolacom konaní, je možné ich potom uplatniť súčasne, ale až v ústavnej sťažnosti podanej po rozhodnutí o dovolaní. V takom prípade lehota na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (tento princíp sa premietol i do § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde).

27. Vzhľadom na prezentované závery ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde a § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu